

Актуальні проблеми прикладного мистецтвознавства крізь призму сучасного законодавства України

ОКСАНА ЦИГАНОК

Анотація. Розкрито зміст поняття «прикладне мистецтвознавство», зроблена спроба опису його завдань та вказано на його прямий зв'язок із правовим полем, поставлено питання термінологічної невідповідності понять у законодавстві України.

Ключові слова: прикладне мистецтвознавство, культурні цінності, юридична термінологія, законодавство України.

Постановка проблеми. Мистецтвознавство — порівняно молода галузь гуманітарних знань, але її диференціація неминуча. Нині склалася ситуація, коли класичне мистецтвознавство не охоплює наявний масив практичних завдань, пов'язаних з мистецтвом.

Отже, виникає потреба в близькій дисципліні прикладного спрямування, яка б обслуговувала рух та обіг культурних цінностей. Ці процеси неможливі без грамотного юридичного супроводу. Українське правове поле в сфері культурних цінностей на сьогодні знаходиться в зародковому стані. В законах присутні очевидні двозначності, логічні невідповідності та навіть недотримання мовних вимог до наукової термінології. Відсутність єдиного понятійного апарату ускладнює процес тлумачення. Термінологічні колізії часто унеможливають застосування правових норм у цій галузі. У зв'язку з очевидністю вищезазначених проблем дана розвідка є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження бібліографії велось в двох основних напрямках. По-перше, аналізувалися інформаційні джерела, які описують ета-

пи формування науки мистецтвознавства, дають визначення та окреслюють мету й завдання цієї науки на даному етапі розвитку. По-друге, аналізувалося актуальне законодавство України у сфері культури та мистецтва, а також міжнародні правові зобов'язання України в цій сфері.

Перший інформаційний блок формувался протягом кількох сотень років, тому вельми обширний. Праці Генріха Вельфліна [4], Бернарда Беренсона [30, 31], Бориса Віппера [5], Жана Базена [2], які, в свою чергу, базуються на наукових розробках Платона, Арістотеля, Вітрувія, Павсанія, Вазарі, Альберті, Вінкельмана, де Кейюса та інших вчених, сформулювали сучасне «триєдине» трактування поняття «мистецтвознавство».

Що стосується аналізу сучасного стану мистецтвознавства, то він носить констатаційно-теоретичний характер. Тобто констатуються зміни у методології трьох напрямків мистецтвознавства, підводяться теоретичні засади під ці зміни, але ігнорується потреба коригування та поглиблення самого визначення поняття «мистецтвознавство».

Виятком є стаття Оксани Бойко «Прикладное искусствоведение или искусствоведение на практике», опублікована 2015 року [3]. В цій роботі здійснено спробу виділити прикладну складову мистецтвознавства та схематично окреслена сфера її застосування.

Другий інформаційний блок складається із законів та нормативних актів [9–11, 14, 15, 18–24], оскільки лише законодавчо закріплені визначення понять є підставою для здійснення тих чи інших правочинів з предметами мистецтва та колекціонування. Корисна інформація з теорії та практичної дії цих нормативно-правових актів міститься в низці спеціалізованих публікацій. Перш за все, мова йде про етапну монографію професора Віктора Акуленка «Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України» [1] — це перше і поки єдине видання, в якому сформульована концепція становлення та розвитку міжнародного права охорони культурних цінностей. Сергій Кот у 2016 році здійснив публікацію, в якій, услід за професором Акуленком, озвучує теоретичну проблему невизначеності поняття та терміна «культурні цінності» [12]. Однак, робить наголос на аналізові поняття «культура» як на первинному щодо поняття «культурні цінності».

Питання термінології порушують мистецтвознавці Гліб Вишеславський та Олег Сидор-Гібелінда, укладачі словника «Термінологія сучасного мистецтва» [6].

Крім того, термінологія з теми даного дослідження подається у «Словнику термінів мистецтвознавця-експерта», підготовленого та виданого НАКККІМ для студентів спеціальності «мистецтвознавець-експерт» [28].

Світлана Шман у своєму дослідженні аналізує культурологічні аспекти державної експертизи культурних цінностей в Україні [29]. Практичні розробки професорів Степана Максимова [13], Бориса Платонова [17], Володимира Індутного [16] в сфері оцінки матеріальних

культурних цінностей спираються на діюче законодавство та цілком залежать від його норм, відповідно, оперують наявною термінологією.

Професор Віктор Карпов акцентує увагу на специфіці державної політики в сфері надання послуг з експертизи культурних цінностей, а також на особливостях імпортно-експертних операцій на ринку культурних цінностей на основі існуючого законодавства [7; 8]. Констатується величезна необхідність зміни законодавчих актів.

Метою цієї статті є обґрунтування необхідності введення в науковий обіг поняття «прикладне мистецтвознавство», опис його завдань та окреслення сфери його застосування. А також підняття питання оновлення та редагування термінології вітчизняного законодавства у сфері культурних цінностей.

Виклад основного матеріалу. Інтерес до мистецтва та намагання досягнути його суть і стійкі тенденції супроводжували людину від часів отримання першого естетичного задоволення. Але як наука, тобто з власним понятійним апаратом та методологією, мистецтвознавство постало відносно недавно, час формування знаходиться на межі XVII та XVIII століть, інтенсивний розвиток — на межі XIX та XX століть. У ці періоди виникли й отримали обґрунтування основні напрямки науки про мистецтво:

- історія мистецтва;
- теорія мистецтва;
- художня критика [20, с. 57–59].

На сьогодні очевидно, що теоретичне мистецтвознавство (авторка використовує це поняття на означення класичного уявлення про мистецтвознавство, як триєдність «історія — теорія — критика») знаходиться у кризовому стані. Ймовірно, це пов'язано з глобальним виходом предмета мистецтва зі сфери Ідей у сферу насамперед Речей, а вже потім Ідей.

Отож, на сьогодні спостерігаємо, що історія мистецтва обмежена застарілими методами пізнання; теорія мистецтва використовує безліч термінів суміжних дисциплін, але все

одно не дає відповіді на базові питання. Наприклад: Що є мистецтвом? Художня критика взагалі перестає бути розділом мистецтвознавства та тяжіє до художніх практик. Втім, опис та оцінка трансформацій способів суспільного художнього мислення — зона відповідальності філософії та естетики і не є завданням цього дослідження.

Якщо осмислювати мистецтвознавство винятково як історію мистецтва, теорію мистецтва та художню критику, вочевидь стає зрозумілим, що в реаліях сучасності «за бортом» науки опиняється цілий комплекс видів діяльності, які фактично забезпечують існування ринку (як легального, так і тіньового) предметів мистецтва, але формально вони стосуються інших галузей знань та вмінь. Лише прикладка «арт» часом натякає на дотичність до сфери мистецтва, наприклад, «арт-дилер», «арт-менеджер» тощо.

Прикладне, або практичне мистецтвознавство — комплекс напрямків, які на практиці застосовують знання історії мистецтва, теорії мистецтва та художньої критики [3], одночасно є джерелом їх поповнення й забезпечують функціонування ринку предметів мистецтва та колекціонування. Крім того, вони організаційно та технічно забезпечують сам процес створення мистецтва. У цьому полягає мета практичного мистецтвознавства.

Поява прикладного мистецтвознавства є, з одного боку, природним процесом диференціації науки, а з іншого боку, закономірним результатом інтеграції гуманітарних, суспільних, природничих та формальних наук.

Серед видів прикладного мистецтвознавства пропонуємо виділити наступні:

- мистецтвознавча експертиза;
- оцінка предметів мистецтва та колекціонування;
- реставрація предметів мистецтва та колекціонування;
- кураторство і технічна організація художніх виставок;

- арт-дилерство;
- галерейна справа;
- аукціонна діяльність;
- юридичне забезпечення руху й обігу предметів мистецтва та колекціонування;
- охорона і страхування предметів мистецтва та колекціонування;
- логістика;
- реклама;
- тощо, а також будь-яке поєднання цих напрямків.

Частково функції напрямків практичного мистецтвознавства знаходяться на перетині з функціями арт-менеджменту, але ці поняття є саме пересіченими, а не тотожними чи видовими та родовими.

Як уже зазначалося, будь-які правочини з предметами мистецтва та колекціонування можуть здійснюватися винятково на основі діючого законодавства. Але тут юристів чекають логічні та лінгвістичні сюрпризи.

«Однією із важливих особливостей мови законів має бути їх точність і доступність, стислість і зрозумілість для громадян. Формування мовного стилю законів має суттєве значення для їх тлумачення, правозастосовної практики, а у кінцевому підсумку — для стабілізації законодавства» [1, с. 475].

У законотворчій сфері використовується тільки офіційно-діловий стиль мовлення, найбільш регламентований та стандартизований. Базовою беззаперечною вимогою є використання сучасної української літературної мови з суворими обмеженнями допустимої лексики. Існує абсолютна заборона на діалектизми, жаргонізми та просторічну лексику, емоційно забарвлені вирази. Адже нормативний акт покликаний впливати не на почуття та уяву, а апелювати до інтелекту та волі суб'єктів права. Він мусить приписувати їм певну поведінку, звідси гранична чіткість і повнота формулювань, суворості послідовність викладу, високий рівень одноманітності, стандарти форми викладу інформації.

За таких обставин особливого значення набувають вимоги до спеціальної термінології, що нею оперує мова законів. Терміни в законі — це слова чи вирази, які означають максимально точно визначене поняття, і тільки його. Неприпустимо, щоб через некоректність термінології в залежності від контексту змінювалися юридичні поняття. Найважливішою вимогою до стабільного законодавства є термінологічна єдність. На жаль, діюче нині законодавство демонструє, швидше, термінологічне розмаїття та непослідовність. Причому, це однаково стосується як внутрішнього законодавства, так і міжнародного.

Значення базових понять «культура», «цінності», «культурні цінності», «мистецтво», «твори мистецтва» не є унормованим. На думку Сергія Кота, культура дотепер не має єдиного універсального визначення й по-різному трактується окремими дослідниками, залежно від пропонованих підходів щодо широти охоплюваних ними явищ [12]. Найширше концептуальне трактування може прозвучати взагалі як: культура — процес і результат людської діяльності, відповідно продукти культури можуть бути матеріальними та нематеріальними. «Цінність» в найширшому філософському значенні — це те, що є важливим для людини чи груп людей і задовольняє їхні потреби, бажання, інтереси. Отже, так само може мати матеріальне чи нематеріальне втілення. Важливо, що цінності не є константою.

«Культурні цінності» — центральне поняття, яким оперує мова закону та яке є ключовим для даного дослідження.

Термінологія внутрішнього законодавства в сфері культури так чи інакше базується на міжнародному законодавстві, зокрема за основу взято «Конвенцію про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності» (1970) [10]. Втім, Віктор Акуленко, цитуючи німецького правника Рудольфа Дольцера, зазначає, що навіть держава-

ви-члени ЄС, незважаючи на регіональну однорідність, не змогли досягти єдності щодо змісту поняття культурних цінностей [1, с. 485].

Сергій Кот стверджує на досвіді розробки міжнародно-правових норм і внутрішнього законодавства окремих країн, що кожна конвенція чи рекомендація, законодавчий акт дає своє визначення й перелік категорій культурних цінностей, який не є універсальним, а застосовується для мети даної конвенції, рекомендації, закону [12].

Перше вітчизняне юридичне визначення культурних цінностей містилося у ст. 14 «Основ законодавства України про культуру» (1992) [15]. Згідно з ним, «до культурних цінностей належать об'єкти матеріальної і духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення. Унікальні цінності матеріальної та духовної культури, а також культурні цінності, що мають виняткове історичне значення для формування національної самосвідомості українського народу, визнаються об'єктами національного культурного надбання і заносяться до Державного реєстру національного культурного надбання».

Згодом це поняття було закріплене в Конституції України (1996). В ст. 54 містилося вже два терміни: культурні цінності та культурна спадщина.

Деталізацію терміна «культурні цінності» знаходимо у ст. 1 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» (1999): культурні цінності — це об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України, а саме:

- оригінальні художні твори живопису, графіки й скульптури, художні композиції та монтаж з будь-яких матеріалів, твори декоративно-прикладного і традиційного народного мистецтва;
- предмети, пов'язані з історичними подія-

ми, розвитком суспільства і держави, історією науки та культури, а також такі, що стосуються життя й діяльності видатних діячів держави, політичних партій, громадських і релігійних організацій, науки, культури та мистецтва;

- предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок;
- складові частини та фрагменти архітектурних, історичних, художніх пам'яток і пам'яток монументального мистецтва;
- старовинні книги й інші видання, що становлять історичну, художню, наукову та літературну цінність, окремо чи в колекції;
- манускрипти й інкунабули, стародруки, архівні документи, включаючи кіно-, фото- і фотодокументи, окремо чи в колекції;
- унікальні та рідкісні музичні інструменти;
- різноманітні види зброї, що має художню, історичну, етнографічну та наукову цінність;
- рідкісні поштові марки, інші філателістичні матеріали, окремо чи в колекції;
- рідкісні монети, ордени, медалі, печатки й інші предмети колекціонування;
- зоологічні колекції, що становлять наукову, культурно-освітню, навчально-виховну або естетичну цінність;
- рідкісні колекції та зразки флори й фауни, мінералогії, анатомії та палеонтології [18].

На сьогодні в Україні це єдиний діючий нормативно-правовий акт, у якому міститься визначення поняття «культурна цінність». Однак, залишається кілька нез'ясованих питань.

Наприклад, у визначенні вказано: «Культурні цінності — це об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення...», однак разом з тим це очевидна тавтологія, оскільки духовна культура якраз і об'єднує художні, історичні, етнографічні, наукові та інші подібні здобутки соціального суб'єкта.

Далі по тексту використовуються поняття, значення яких не конкретизовано. Наприклад, як розуміти вислів «оригінальні художні твори»? Як ті, що створені самостійно, без наслі-

дування відомих зразків? Чи як ті, які є незвичайними, своєрідними?

Дивує вираз «твори традиційного народного мистецтва». Досі чітко не визначена суть загального поняття «мистецтво», але негласно прийнято вважати будь-який результат творчості, заявлений автором як художнє висловлювання, таким. У даному випадку у формулюванні спостерігаємо використання спекулятивного видового терміна.

Ще одним прикладом плутанини у формулюваннях є поняття «предмет музейного значення». На думку Фаїни Рябчикової, його визначення як «культурної цінності» не відповідає засадам музейної науки [25]. Дослідниця вичерпно обґрунтовує свою позицію та рекомендує переглянути вказані правові дефініції на законодавчому рівні.

Серед перелічених у законі видів культурних цінностей є також «складові частини та фрагменти архітектурних, історичних, художніх пам'яток і пам'яток монументального мистецтва». «Архітектурні пам'ятки» та «історичні пам'ятки», ймовірно, значать відповідно: «високохудожній архітектурний твір, збудований у минулі історичні періоди, понад 40–50 років тому» та «визначні місця, пов'язані з важливими історичними подіями, з життям та діяльністю відомих осіб, культурою та побутом народів». Однак поняття «пам'ятка монументального мистецтва» відноситься до поняття «архітектурна пам'ятка» як видове до родового. А поняття «художня пам'ятка» взагалі залишається загадкою.

У пункті «старовинні книги й інші видання, що становлять історичну, художню, наукову та літературну цінність, окремо чи в колекції» знову спостерігаємо тавтологію. Причому подвійну. З одного боку, зайве повторення «становлять історичну, художню, наукову цінність», позаяк це вже зазначено у визначенні вище. А з іншого, означення «літературна цінність» є видовим поняттям «художньої цінності».

Як вид культурних цінностей зазначаються «унікальні та рідкісні музичні інструменти». Поняття унікальності не визначене. Йдеться про «надзвичайний у якомусь відношенні; рідкісний, винятковий», як рекомендує сучасний академічний тлумачний словник? Чи первинне значення — «єдиний у своєму роді»? Знову ж таки, якщо «рідкісний», то наскільки?

Пункт «різноманітні види зброї, що має художню, історичну, етнографічну та наукову цінність» містить традиційну тавтологію відносно визначення вище.

Такі види культурних цінностей, як «рідкісні поштові марки, інші філателістичні матеріали, окремо чи в колекції», «рідкісні монети, ордени, медалі, печатки й інші предмети колекціонування» та «рідкісні колекції та зразки флори й фауни, мінералогії, анатомії та палеонтології» знову містять невизначене поняття рідкісності.

Вираз-уточнення «окремо чи в колекції» використовується стосовно об'єктів філателії, старовинних книг й інших цінних видань, манускриптів й інкунабул, стародруків, архівних документів включно з кіно-, фото- і фотодокументами. Щодо об'єктів нумізматики, фалеристики чи сфрагістики він не застосовується. Якщо це несуттєве зауваження, то логічно його упустити. Якщо суттєве, то, напевне, слід його вичерпно обґрунтувати.

Проаналізовано лише формулювання визначення культурних цінностей, що міститься у ст. 1 Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», але цього цілком досить, щоб відзначити відсутність вичерпного визначення цього поняття та уніфікованих дефініцій, які б розкрива-

ли його зміст. Загалом текст Закону пістрявіє смисловими невідповідностями й порушеннями мовних законів, та найголовніше, він допускає подвійне, а то й потрійне тлумачення.

Висновки. Темпи диференціювання сучасних наук надзвичайно високі. Мало не щопівроку на перетині існуючих виникають нові напрямки наукових досліджень, які за умови наявності перспективи розвитку швидко оформлюються в самостійні галузі знань. Мистецтвознавство, на думку авторки, давно потребує диференціювання. Цілий пласт теоретичних та практичних знань не охоплюється сучасним поняттям мистецтвознавство, тому бачиться нагальною потреба професійного обговорення, наукової дискусії з метою редагування дефініцій та визначень.

Прикладне мистецтвознавство слугує руху та обігу культурних цінностей. А отже, потребує нормативно-правового базису. Це одна з основних проблем, оскільки внутрішнє законодавство через непорядкованість термінології не гарантує чіткого тлумачення, допускає двозначності і, як наслідок, спірні моменти при здійсненні правочинів. Нестабільне законодавство є недієздатним.

Проблема полягає як у якості смислового наповнення правових актів у сфері культури, так і в якості формального прояву. Подібні складності можуть бути подолані при залученні до написання правових документів спеціалістів різного профілю: правників, теоретиків та практиків мистецтва, лінгвістів. При такому підході можна забезпечити вичерпне змістове наповнення документа та літературно-мовну досконалість.

Література

1. Акуленко В. І. Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України: моногр. Київ: ТОВ «ВО «Юстініан», 2013. 616 с.
2. Базен Ж. История истории искусства: От Вазари до наших дней. Москва: Прогресс-Культура, 1994. 528 с.
3. Бойко О. В. Прикладное искусствоведение, или искусствоведение на практике // *Universum*: Филология и искусствоведение: электрон. научн. журн. 2015. № 3–4 (17). URL: <http://7universum.com/ru/philology/archive/item/2088> (дата обращения: 03.08.2018).
4. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств. Проблемы эволюции стиля в новом искусстве. Москва, 2009. 62 с.
5. Виппер Б. Введение в историческое изучение искусства. Москва: Изд. В. Шевчук, 2010. 368 с.
6. Вишеславський Г., Сидор-Гібелінда О. Термінологія сучасного мистецтва: словн. Київ, 2010. 416 с.
7. Карпов В. В. Державна політика у сфері надання послуг з експертизи культурних цінностей // Вісник НАККІМ. Київ: Міленіум, 2017. № 2. С. 19–26.
8. Карпов В. В. Імпортно-експортні операції на ринку культурних цінностей // Вісник НАККІМ. 2017. № 3. С. 12–16.
9. Конвенція о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта: Гаага, 14 мая 1954 г.: док. 995_157, текущая ред. прин. от 14.05.1954. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_157 (дата обращения: 21.07.2018).
10. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності: 14 лист. 1970 р.: док. 995_186, чинний, поточна ред., ратиф. від 10.02.1988, підст. 5396-11 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_186 (дата звернення: 18.07.2018).
11. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО: міжнар. док. від 16.11.1972. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_089 (дата звернення: 08.07.2018).
12. Кот С. І. «Культурні цінності»: поняття і термін у контексті повернення та реституції предметів культури // Праці Центру пам'яткознавства. 2011. Вип. 20. С. 10–26.
13. Максимов С. Й. Національні стандарти оцінки: необхідність змін та доповнень: виступ на засіданні круглого столу «Засади формування концептуальних підходів до створення системи Національних стандартів оцінки майна та майнових прав» 14 липня 2011 р. URL: <http://www.vikno.com.ua/altfm/viewtopic.php?p=88375#88375> (дата звернення: 22.07.2018).
14. Міжнародні документи [конвенції, хартії, рекомендації з питань охорони культурних цінностей] // Пам'яткознавство: правова охорона культурних надбань: зб. док. / Ін-т культурол. Акад. мист. України. Київ, 2009. С. 220–360.
15. Основи законодавства про культуру: Закон України від 14.02.1992 № 2117-ХІІ, втрата чинності від 12.01.2011, підст. 2778-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2117-12> (дата звернення: 11.07.2018).
16. Оцінка культурних цінностей / В. В. Індутний та ін. Київ: ТОВ «Аякс Прінт», 2006. 608 с.
17. Платонов Б. О. Аналіз прибутковості творів мистецтва // Вісник НАКККІМ. 2017. № 1. С. 86–90.
18. Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21 вер. 1999 р. № 1068-ХІV, ред. від 06.08.2014, підст. 1253-18. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1068-14> (дата звернення: 12.07.2018).
19. Про затвердження Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення: пост. КМ України від 26 серп. 2003 р. № 1343: ред. від 17.04.2013, підст. 233–2013п. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1343-2003-%D0%BF> (дата звернення: 16.07.2018).
20. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI: ред. від 02.08.2018, підст. 2481-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення: 11.07.2018).

21. Про музеї та музейну справу: Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР: ред. від 24.02.2016, підст. 955-19. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 09.07.2018).
22. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. чинний, поточна ред. 14.03.2018, підст. 2289-19. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 01.07.2018).
23. Про судову експертизу: Закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-ХІІ, ред. від 20.01.2018, підст. 2249-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/4038-12> (дата звернення: 23.07.2018).
24. Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства: міжнар. док. від 27.10.2005: док. 994_719, чинний, поточна ред., ратиф. від 19.09.2013, підст. 581-18. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_719 (дата звернення: 24.07.2018).
25. *Рябчикова Ф. Д.* Тлумачення «предмета музейного значення» та «музейного предмета» як культурних цінностей в українському законодавстві: музеологічний аналіз // *Праці Центру пам'яткознавства: зб. наук. пр.* Київ, 2015. Вип. 28. С. 36–46.
26. *Сидор-Гібелінда О.* Довповнення до словника термінів сучасного мистецтва // *Сучасне мистецтво.* 2012. Вип. 8. С. 304–308.
27. *Сидор-Гібелінда О.* Довповнення до словника термінів сучасного мистецтва // *Сучасне мистецтво.* 2013. Вип. 9. С. 135–142.
28. Словник термінів мистецтвознавця-експерта: для студ. спец. 8.02020501 «Мистецтво», спеціаліз. «Мистецтвознавець-експерт, оцінювач» / уклад.: В. А. Сіверс, Б. О. Платонов, Н. І. Кравченко [та ін.]. Київ: НАККІМ, 2011. 124 с.
29. *Шман С. Ю.* Культурологічні аспекти державної експертизи культурних цінностей в сучасній Україні: дис. ... канд. культ.: 26.00.01 — теорія та історія культури. Київ: НАККІМ, 2013. 192 с.
30. *Berenson B.* The study and criticism of Italian art. London: G. Bell and sons, 1902. 260 p.
31. *Berenson B., Franchi R.* Metodo e attribuzioni. Firenze: Arnaud, 1947. 233 p.

References

1. Akulenko V. I. Mizhnarodne pravo oxorony kul'turny'x cinnostej ta jogo implementaciya u vnutrishn'omu pravi Ukrayiny': monogr. Ky' yiv: TOV «VO «Yustinian», 2013. 616 s.
2. Bazen Zh. Istoriya istorii iskusstva: Ot Vazari do nashih dney. Moskva: Progress-Kultura, 1994. 528 s.
3. Boyko O. V. Prikkladnoe iskusstvovedenie, ili iskusstvovedenie na praktike // *Universum: Filologiya i iskusstvovedenie: elektron. nauchn. zhurn.* 2015. # 3–4(17). URL: <http://7universum.com/ru/philology/archive/item/2088> (data obrascheniya: 03.08.2018).
4. Velflin G. Osnovnyie ponyatiya istorii iskusstv. Sankt-Peterburg, 1994. 20 s.
5. Vipiper B. Vvedenie v istoricheskoe izuchenie iskusstva. Moskva: Izd. V. Shevchuk, 2010. 368 s.
6. Vy'sheslavs'ky'j G., Sy' dir-Gibely'nda O. Terminologiya suchasnogo my' stecztva: slovn. Ky' yiv, 2010. 416 s.
7. Karpov V. V. Derzhavna polity'ka u sferi nadannya poslug z eksperty'zy' kul'turny'x cinnostej // *Visny'k NAKKIM.* Ky' yiv: Milenium, 2017. # 2. S. 19–26.
8. Karpov V. V. Importno-eksportni operaciyi na ry' nku kul'turny'x cinnostej // *Visny'k NAKKIM.* 2017. # 3. S. 12–16.
9. Konventsiya o zaschite kulturnyih tssenostej v sluchae vooruzhennogo konflikta: Gaaga, 14 maya 1954 g.: dok. 995_157, tekuschaya red. prin. ot 14.05.1954. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_157 (data obrascheniya: 21.07.2018).
10. Konvenciya pro zachody', spryamovani na zaboronu ta zapobigannya nezakonnomu vvezennyu, vy'vezennyu ta peredachi prava vlasnosti na kul'turni cinnosti: 14 ly'st. 1970 r.: dok. 995_186, chy'nny'j, potochna red., raty'f. vid 10.02.1988, pidst. 5396-11. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_186 (data zvernennya: 18.07.2018).

11. Konvenciya pro oxoronu vsesvitn`oyi kul`turnoyi i pry`rodnoyi spadshhy`ny` YuNESKO: mizhnar. dok. vid 16.11.1972. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_089 (data zvernennya: 08.07.2018)..rada.gov.ua/laws/show/995_186 (data zvernennya: 18.07.2018).
12. Kot S. I. «Kul`turni tsinnosti»: ponyattya i termin u konteksti povernennya ta restytutsiyi predmetiv kul`tury // Pratsi Tsentru pam`yatkoznavstva. 2011. Vyp. 20. S. 10–26.
13. Maksymov S. Y. Natsional`ni standarty otsinky: neobkhdnist` zmin ta dopovnen: vystup na zasidanni kruhloho stolu «Zasady formuvannya kontseptual`nykh pidkhodiv do stvorenniya systemy Natsional`nykh standartiv otsinky mayna ta maynovykh prav» 14 lypnya 2011 r. URL: <http://www.vikno.com.ua/altfm/viewtopic.php?p=88375#88375> (data zvernennya: 22.07.2018).
14. Mizhnarodni dokumenty` [konvenciyi, xartiyi, rekomendaciyi z py`tan` oxorony` kul`turny`x cinnostej] // Pam`yatkoznavstvo: pravova oxorona kul`turny`x nadban`: zb. dok. / In-t kul`turolo. Akad. my`st. Ukrainy`. Ky`yiv, 2009. — S. 220–360.
15. Osnovy zakonodavstva pro kul`turu: Zakon Ukrainy vid 14.02.1992 # 2117-XII, vtrata chynnosti vid 12.01.2011, pidst. 2778-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2117-12> (data zvernennya: 11.07.2018).
16. Otsinka kul`turnykh tsinnostey / V. V. Indutnyy ta in. Kyiv: TOV «Ayaks Print», 2006. 608 s.
17. Platonov B. O. Analiz prybutkovosti tvoriv mystetstva // Visnyk NAKKKIM. 2017. # 1. S. 86–90.
18. Pro vy`vezennya, vvezennya ta povernennya kul`turny`x cinnostej: Zakon Ukrainy` vid 21 ver. 1999 r. # 1068-XIV, red. vid 06.08.2014, pidst. 1253-18. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1068-14> (data zvernennya: 12.07.2018).
19. Pro zatverdzhennya Poryadku provedennya derzhavnoyi eksperty`zy` kul`turny`x cinnostej ta rozmiriv platy` za yiyi provedennya: post. KM Ukrainy` vid 26 serp. 2003 r. # 1343: red. vid 17.04.2013, pidst. 233-2013p. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1343-2003-%D0%BF> (data zvernennya: 16.07.2018).
20. Pro kul`turu: Zakon Ukrainy` vid 14.12.2010 # 2778-VI: red. vid 02.08.2018, pidst. 2481-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (data zvernennya: 11.07.2018).
21. Pro muzeyi ta muzejnu spravu: Zakon Ukrainy` vid 29.06.1995 # 249/95-VR: red. vid 24.02.2016, pidst. 955-19. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80> (data zvernennya: 09.07.2018).
22. Pro oxoronu kul`turnoyi spadshhy`ny`: Zakon Ukrainy` vid 08.06.2000 r. chy`nny`j, potochna red. 14.03.2018, pidst. 2289-19. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (data zvernennya: 01.07.2018).
23. Pro sudovu eksperty`zu: Zakon Ukrainy` vid 25 lyut. 1994 r. # 4038-XII, red. vid 20.01.2018, pidst. 2249-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/4038-12> (data zvernennya: 23.07.2018).
24. Ramkova konvenciya Rady` Yevropy` pro znachennya kul`turnoyi spadshhy`ny` dlya suspil`stva : mizhnar. dok. vid 27.10.2005: dok. 994_719, chy`nny`j, potochna red., raty`f. vid 19.09.2013, pidst. 581-18. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_719 (data zvernennya: 24.07.2018).
25. Riabchykova F. D. Tlumachenn`a «predmeta muzeinogo znachenn`a» ta «muzeinogo predmeta» yak kulturn`uh tsinnosti v ukrainskomy zakonodavstvi: muzeologichn`ui analiz // Pratsi Tsentru pam`yatkoznavstva: zb. nauk. pr. 36. Kyiv, 2015. Vyp. 28. S. 36–46.
26. Sy`dor-Gibely`nda O. Dopovnennya do slovny`ka terminiv suchasnogo my`stecztva // Suchasne my`stecztvo. 2012. Vy`p. 8. S. 304–308.
27. Sy`dor-Gibely`nda O. Dopovnennya do slovny`ka terminiv suchasnogo my`stecztva // Suchasne my`stecztvo. 2013. Vy`p. 9. S. 135–142.
28. Slovny`k terminiv my`stecztvoznavcya-eksperta: dlya stud. specz. 8.02020501 “My`stecztvo”, specializ. “My`stecztvoznavecz`-ekspert, ocinyuvach” / uklad.: V. A. Sivers, B. O. Platonov, N. I. Kravchenko [ta in.]. Ky`yiv: NAKKKiM, 2011. 124 s.
29. Shman S. Yu. Kul`turolohichni aspekty derzhavnoyi ekspertyzy kul`turnykh tsinnostey v suchasniy Ukraini: dys. ... kand. kul`t.: 26.00.01 — teoriya ta istoriya kul`tury. Kyiv: NAKKIM, 2013. 192 s.
30. Berenson B. The study and criticism of Italian art. London: G. Bell and sons, 1902. 260 p.
31. Berenson B., Franchi R. Metodo e attribuzioni. Firenze: Arnaud, 1947. 233 p.

**Цыганок О. Б. Актуальные проблемы прикладного искусствоведения
сквозь призму современного законодательства Украины**

Аннотация. Раскрыто содержание понятия «прикладное искусствоведение», предпринята попытка описания его задач и указано на его прямую связь с правовым полем, поднят вопрос терминологического несоответствия понятий в законодательстве Украины.

Ключевые слова: прикладное искусствоведение, культурные ценности, юридическая терминология, законодательство Украины.

**Tsyhanok O. B. Pressing issues of applied art studies through the looking glass
of current Ukrainian legislation**

Abstract. Meaning of the term “applied art studies” is discussed. The attempt to describe it’s tasks is made, and it’s direct connection with legal system is established. The question about adequacy of the Ukrainian legislative terminology is raised.

Keywords: applied art studies, cultural property, judicial terminology, Ukrainian legislature.